

STORA UTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 31/ 1982-83
med anledning av landskapsstyrelsens fram-
ställning till landstinget med förslag till
landskapslag om avdrag vid kommunalbeskatt-
ningen för avskrivning på studielån.

Stora utskottet, som mottagit lag- och ekonomiutskottets betänkande nr 15/1982-83, har behandlat ärendet och får i anledning härav anföra följande.

Utskottet har under ärendets behandling hört lagberedningssekreteraren Lars Karlsson och skattedirektören Jarl Hermansson.

Avsikten med den föreliggande framställningen är att om möjligt dels få åländska ungdomar att kvarstanna i landskapet och dels att stimulera återflyttning till landskapet. Utskottet förenar sig med dessa tankegångar att åtgärder bör vidtas i detta syfte. Likväl har dock utskottet efter omröstning funnit att den i framställningen föreslagna åtgärden om avskrivning på studielån inte skulle medverka att uppnå dessa syftemål. Utskottet anser att den föreslagna åtgärden i praktiken skulle bli svår att tillämpa både för de som skulle komma i åtnjutande av denna förmån och för myndigheterna. Dessutom anser utskottet att den föreslagna åtgärden om avdrag för amorteringar inte ur skattepolitisk synpunkt är i konformitet med rådande principer. Ett annat vägande skäl mot den föreslagna åtgärden är enligt utskottet att de som skulle komma i åtnjutande av en dylik förmån kommer i en bättre ställning än studerande som finansierat sina studier med annat lån än studielån med landskapsborgen.

Utskottet har efter omröstning (6-3) beslutat att föreslå förkastande av hela lagförslaget med hänvisning till här anförda argument.

Minoriteten (ordf. Häggblom, ledamöterna Berg och Öberg) ansåg att lagförslaget skulle godkännas i huvudsak enligt lag- och ekonomiutskottets betänkande.

Ordföranden Häggblom har till betänkandet fogat skriftlig reservation.

Viceordföranden Jansson avstod från att rösta.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte förkasta det i fram-
ställningen ingående lagförslaget.

hamn den 19 maj 1983.

På stora utskottets vägnar:

Alarik Häggblom
ordförande

Bert Häggblom
sekreterare

Närvarande i utskottet: ordf. Häggblom, v.ordf. K.Jansson, ledamöterna Andersson,
Berg, Helling, Holmberg, Blomqvist, S-O.Lindfors, Sundback och Öberg.

R e s e r v a t i o n

Vid behandlingen av landskapsstyrelsens framställning nr 16/1982-83 har en majoritet i stora utskottet beslutat föreslå förkastande av förslaget till LL om avdrag vid kommunalbeskattningen för amortering på studielån. Mot detta beslut reserverar jag mig av följande orsaker.

Framställningen grundar sig på en av landstinget år 1980 godkänd hemställningsmotion. Den har - efter det kommunerna hörts - omfattats av en enhällig landskapsstyrelse och likaså enhälligt förordats av lag- och ekonomikutskottet med några få ändringar av mindre betydelse.

Stora utskottets majoritet har motiverat sitt avslag med följande påståenden, som jag här nedan bemöter.

1. Förslaget om avdrag för amorteringar är ur skattepolitisk synpunkt inte i konformitet med rådande principer.

Detta påstående vore riktigt om saken gällde normal beskattning av ett företag. Men när lagstiftaren finner det önskvärt att bevilja skattelättnader i visst syfte, så är det inte alls ovanligt med avsteg från vanliga principer. Exempel: a) LL om skattelättnader för främjande av produktionsverksamhet har hittills tillåtit företag inom tilläggsstödsområde att årligen avdraga ett belopp om tre procent av anskaffningsutgiften för en ny produktionsinrättning, utan att motsvarande avskrivning gjorts i bokföringen. b) Åren 1959 och 1960 gällde en rikslag om avdrag vid stats- och kommunalbeskattningen för deposition på skattelättnadskonto. Enligt den lagen, som avsåg att stimulera sparandet, fick man för vardera året göra avdrag/ ett högsta belopp motsvarande cirka 5000 mark i dagens mynt, om det deponerats i bank för tre år. Depositionen kunde ske genom överflyttning från annat konto.

2. Lagen skulle bli svår att tillämpa, både för de som får göra avdragen och för myndigheterna.

Dessa svårigheter är inte större än beträffande flera andra avdrag. Stora utskottet konstaterade under diskussionen att landskapsstyrelsen lämpligen skulle utfärda anvisningar och tillhålla de uppgifter som kunde anses erforderliga vid beskattningen. Avsikten var att en bestämmelse härom skulle införas i lagförslaget om det godkänts av utskottet.

3. De som får göra avdragen i fråga kommer i en bättre ställning än andra som studerat utan att få studielån med landskapsborgen.

Utskottsmajoriteten avsåg här främst de studerande som före fyllda 20 år inte får studielån därför att de anses stå i föräldrarnas vård och föräldrarnas inkomst överstiger en fastställd gräns. För fullt lånebelopp är den gränsen för närvarande 108.000 mark beskattningsbar inkomst vid statsbeskattningen, och ända tills sagda inkomst uppgår till 148.000 mark beviljas studielån till reducerat belopp.

Om den studerande på grund av föräldrarnas inkomst går miste om den skattelättnad som skulle beviljas för amorteringen, får föräldrarna i stället göra utbildningsavdrag vid kommunalbeskattningen, vilket för närvarande är högst 6.400 mark per år, alltså drygt dubbelt så stort som det årliga studielåneavdraget, vilket sålunda skulle kompenseras.

Den studerande kan också gå miste om studielån på grund av hög egen förvärvsinkomst. Om årsinkomsten är högst 20.000 mark beviljas lånet till fullt belopp och därefter till reducerat belopp ända tills inkomsten är 40.000 mark.

Som synes är det först vid relativt höga inkomster som studielån inte beviljas. Att några få studerande i relativt god ekonomisk ställning ej beviljas studielån bör inte få utgöra hinder

för att de övriga får den i framställningen avsedda förmånen.

4. Den föreslagna åtgärden skulle inte motsvara syftet.

Enligt förslaget skulle ~~den~~ som studerat få göra sammanlagt högst 15.000 marks avdrag för amorteringar, vilket innebär i regel att alla amorteringar på studielånen blir avdragbara under de första fem åren. I skattelättnad betyder detta sammanlagt omkring 3.000 mark. Summan är inte anmärkningsvärd stor, men kan ändå medverka till att flera ungdomar än nu efter avslutade studier väljer sin arbetsplats på Åland. Den åländska ungdomen, vår framtid, är värd mer än denna lilla uppoffring av kommunerna.

Mariehamn, den 25 maj 1983

Alarik Ståggblom